

**Mètodes i Tècniques de Camp en Arqueologia
Prehistòrica**

Codi: 100713
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500241 Arqueologia	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Ermengol Gassiot Ballbé
Correu electrònic: Ermengol.Gassiot@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Antoni Palomo Pérez
Anna Maria Gómez Bach

Prerequisits

Haver cursat prèviament l'assignatura de Introducció a l'Arqueologia

Objectius

L'assignatura té com a objectiu la introducció pràctica als coneixements bàsics de la metodologia i les tècniques de camp en arqueologia prehistòrica. Es donarà un èmfasi especial als mètodes i tècniques d'anàlisi de la formació dels jaciments arqueològics i estratigrafia arqueològica. Es treballaran les tècniques d'excavació, estratègies de mostreig i la de documentació i registre documental de camp.

Competències

- Fer i dirigir treballs propis de l'arqueologia de camp: excavació i prospecció.
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.

- Utilitzar els principals mètodes, tècniques i instruments d'anàlisi en arqueologia.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar les tècniques i els instruments d'anàlisi adequats per als casos d'estudi.
2. Aplicar protocols d'execució dels treballs de camp i recollida de mostres.
3. Aplicar tant els coneixements com la capacitat d'anàlisi a la resolució de problemes relatius al camp d'estudi propi.
4. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
5. Combinar recursos tècnics procedents de disciplines afins.
6. Dominar les tècniques i els recursos instrumentals propis de l'excavació i la prospecció arqueològiques.
7. Elaborar un treball individual en el qual s'expliciti el pla de treball i la temporalització de les activitats.
8. Establir protocols de recerca per a projectes de recerca originals.
9. Interpretar els resultats procedents de l'arqueologia de camp inserint-los en el context històric.
10. Organitzar el temps i els propis recursos per a la feina: dissenyar plans establint prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.
11. Realitzar documents gràfics convencionals: planimetria, topografia, cartografia, dibuix il·lustratiu.
12. Reconèixer i posar en pràctica les habilitats per treballar en equip següents: compromís amb l'equip, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
13. Redactar memòries d'intervenció arqueològica.
14. Reflexionar sobre el treball propi i el de l'entorn immediat amb intenció de millorar-los de manera continuada.
15. Transmetre els resultats de la recerca arqueològica i comunicar conclusions, de manera clara, tant oralment com per escrit, a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
16. Utilitzar el vocabulari tècnic específic i d'interpretació de la disciplina.
17. Utilitzar tant eines informàtiques bàsiques (per exemple, processadors de textos o bases de dades) com programes especialitzats necessaris en la pràctica professional de l'arqueologia.

Continguts

1. ELS PROJECTES D'INVESTIGACIÓ ARQUEOLÒGICA

- Plantejaments previs a una excavació arqueològica: projectes de recerca, categories d'intervencions arqueològiques.

- Mètodes i tècniques de camp en arqueologia prehistòrica

2. LA PROSPECCIÓ ARQUEOLÒGICA

- La prospecció com a metodologia arqueològica per a l'anàlisi de l'espai.

- Prospecció i estratègia de mostreig: prospecció dirigida i prospecció sistemàtica

- Tècniques de prospecció de superfície i teledetecció.

- Els sistemes de registre en prospeccions arqueològiques.

3. L'EXCAVACIÓ ARQUEOLÒGICA

- Fonaments per l'elaboració d'un projecte d'excavació arqueològica: l'elecció del jaciment, la planificació de l'excavació, equip i equipament.

- El desenvolupament de les tècniques d'excavació. El concepte d'estratificació: els sondejos arqueològics. L'excavació en extensió. Estratègies generals d'excavació.

- Documentació de l'excavació. Les unitats d'excavació: unitats d'observació i anàlisi. Les plantes i seccions. Informatització de les dades arqueològiques. La fotografia i l'enregistrament digital en Arqueologia.

- Exemples de metodologia d'excavació.

- Memòries i informes en projectes de prospecció i excavació arqueològica. Publicació de les dades arqueològiques.

Metodologia

Activitats dirigides

L'assignatura es centra en la realització de pràctiques de camp en arqueologia prehistòrica. La docència presencial s'estructura en activitats a l'aula i activitats pràctiques en treball de camp arqueològic.

1. Activitats a l'aula

Les activitats a l'aula tenen dos objectius. El primer és la preparació de l'activitat pràctica en projectes de recerca arqueològica i que constitueix el nucli de l'activitat presencial de l'assignatura. El segon és proporcionar una introducció en els mètodes i tècniques de treball de camp en arqueologia prehistòrica.

El contingut i la data de les diferents sessions es detallaran el primer dia de classe.

2. Pràctiques de treball de camp en arqueologia

L'activitat pràctica consisteix en la integració de l'alumnat en una campanya de treball de camp d'arqueologia. Es durà a terme al llarg d'una setmana del mes de juny (de dilluns a divendres) i durant aquest temps l'alumnat s'integrarà als projectes d'excavació arqueològica programats, participant-hi a tots els nivells. Les sessions pràctiques sobre el terreny estaran introduïdes de sessions teòriques (realitzades al mateix jaciment) durant les quals es presentaran cada dia els procediments i tècniques concretes a aplicar i es discutirà el seu abast i limitacions en el marc general de la recerca arqueològica. Cada dia al final de la sessió pràctica s'efectuarà un balanç l'objectiu de remarcar els aspectes metodològics essencials treballats durant la sessió pràctica.

Cada alumne elaborarà un dossier de pràctiques que anirà complimentant durant el desenvolupament dels treballs d'excavació arqueològica. La finalitat es aplicar els coneixements adquirits anteriorment a l'assignatura d'Introducció a l'Arqueologia. Es posarà especial atenció als aspectes que configuren el treball de camp en arqueologia prehistòrica, remarcant les especificitats que poden presentar els jaciments prehistòrics en relació als de cronologies més recents.

3. Activitat autònoma

A partir de les sessions d'introducció i els dossiers de l'assignatura l'alumnat treballarà amb l'ampliació i l'assimilació dels conceptes bàsics implicats en la recerca arqueològica. La seva aplicació durant les pràctiques facilitarà l'adquisició de les capacitats pròpies requerides pel desenvolupament d'excavacions arqueològiques.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques d'introducció a l'aula	10	0,4	1, 6, 16
Introduccions teòriques durant les sessions de pràctiques de camp	5	0,2	1, 2, 5, 6, 14
Treballs pràctics d'excavació arqueològica - topografia - estratigrafia - identificació, caracterització i registre d'elements arqueològics - mostreig	50	2	1, 2, 5, 6, 12, 16

Tipus: Supervisades

Recerca de bibliografia	10	0,4	4, 8
Tutories: Comentari i discussió dossiers pràctiques	13	0,52	4, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17
Tipus: Autònomes			
Realització dels dossiers de pràctiques	30	1,2	1, 3, 7, 10, 11, 13, 14, 16, 17
Redacció de treballs	30	1,2	1, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17

Avaluació

Les competències seran avaluades mitjançant treballs

El sistema d'avaluació s'organitza en 2 mòduls:

Mòdul 1: plantejament i planificació projecte de recerca previ al treball de camp: pes global del 30%

Mòdul 2: d'entrega del dossier de pràctiques: pes global del 70%

La nota final serà la mitja dels diferents mòduls. Per superar l'assignatura s'ha d'assolir una puntuació de 5 en una escala de 10.

Es considerarà no presentat en el cas que l'estudiant no realitzi els treballs pràctics sobre el terreny o no presenti un dels treballs escrits.

Per a tenir dret a la prova de reavaluació, l'estudiant ha d'haver realitzat els 5 dies de pràctiques de camp i haver presentat el treball de plantejament i planificació projecte de recerca previ al treball de camp. La reavaluació consistirà en una prova escrita sobre mètodes i tècniques de treball de camp en arqueologia prehistòrica.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
entrega del dossier de pràctiques	70%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 13, 15
plantejament i planificació projecte de recerca previ al treball de camp	30%	1	0,04	1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 16, 17

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA GENERAL

BANNING, E.B. (2002). Archaeological Survey. Plenum Publishers, New York.

BURILLO, F. (coord.) (2004) Arqueología espacial: prospección. Arqueología espacial 24-25. Teruel: Seminario de Arqueología y Etnología Turolense

CARANDINI, A. (1997). Historias de la tierra. Manual de excavación arqueológica, Ed. Crítica, Barcelona.

COLLIS, J. (2001). Digging up the past. An introduction to archaeological excavation. Sutton: Phoenix Mill Thrupp.

DABAS, M. et al. (1998). La prospection. Errance, Paris.

DINCAUZE, DENA F. (2000). Environmental Archaeology: Principles and Practice. Cambridge University Press, New York.

DREWETT, P.L. (1999). Field Archaeology: an introduction. London: Routledge.

ELLIS, L., ed. (2000). Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia. Garland Publishing, Inc., New York.

GAFFNEY, C. & GATER, J. (2003). Revealing the Buried Past. Geophysics for Archaeologists. Tempus, Gloucestershire.

- GRAU, I. (ed) (2006). La Aplicación de los SIG en la arqueología del paisaje. San Vicent del Raspeig] Universitat d'Alacant.
- GOLDBERG, P. & MacPHAIL, R.I. (2006). Practical and Theoretical geoarchaeology. Blackwell, Oxford.
- GOLDBERG, PAUL, VANCE T. HOLLIDAY, & C. REID FERRING (editors) (2001). Earth Sciences and Archaeology. Kluwer Academic/Plenum Publishers, New York.
- POLLARD, A.M. (Ed.) (1999). Geoarchaeology: exploration, environments, resources. London: Geological Society.
- HERZ, N. AND E. GARRISON (1997). Geological Methods for Archaeology. Cambridge University Press.
- RAPP, G., & HILL, C.L. (Eds.) (1998). Geoarchaeology. The Earth-science approach to archaeological interpretation. New Haven: Yale University Press.
- ROSKAMS, S.(2003).Teoría y Práctica de la Excavación. Ed. Crítica, Barcelona.
- STEWART, R. MICHAEL (2002). Archaeology: Basic Field Methods. Kendall/Hunt Publishing Co., Dubuque, Iowa.